

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

| גליון 92 |

ברשת דברים תשוב"ב

שבוע של חיים

מתורתו בנושא השבוע

ט' באב

בזכות מי יבנה!...

פעם היה רבינו מרן הרש"ק זי"ע אצל אדמו"ר הרה"ק בעל התניא זי"ע, בתשעה באב. והנה ר' שמואל מונקעס, היה נוהג בתשעה באב לזרוק 'קוצים' (המכונים 'בובקעס') בבית המדרש, כדי להפיג את העצבות בקרב אנ"ש. במהלך זריקת הקוצים נפל בטעות 'קוץ' אחד על רבי שלמה. הקפיד רבי שלמה ואמר: "בגלל אברכים כאלה נחרב בית המקדש! ענה לו ר' שמואל: "ולא בגלל אנשים כאלה הוא יבנה?". למחרת אחרי אמירת היקנות' הלך הבעל התניא עם מרן רבי שלמה קארלינער זי"ע מחוץ לעיר. לפתע נשמע קול יללה גדולה. הלכו שניהם אחרי הקול, וכשהתקרבו ראו את ר' שמואל מונקעס יושב בתוך בור מלא יתושים עוקצניים ואומר 'קינוט'. בראותו זאת, אמר רבי שלמה: "בזכות אברכים כאלה יבנה המקדש!" (ע"פ שמועות וסיפורים, חלק א' עמ' 38).

[בס' "בית רבי" נכתב על רבי שמואל: "הרה"ח המפורסם ר' שמואל זלה"ה מקאליסק (הנקרא בעולם בשם שמואל מונקעס) היה אדם גדול מאוד, חסיד גדול וערום ביראה. והיה חשוב מאוד אצל רבינו. דרכו והנהגתו ידוע ומפורסם בעולם. ולפי ראות עינים - בשגעון היה מתנהג. אך גם בזה ראו חכמתו הנפלאה עד למרבה וכו"ו].

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

זיכרון החומר

בשם רש"ק זצוקללה"ה: דק על דק (פיוט אתיזבה, הנאמר ביו"ט לפני מוסף). דוא ווילסט דינען דעם אויבערשטין - דין זיך; ה' יתברך נקרא דק על דק, על מי שהוא דק מגסות החומריות.

(בית אהרן קמו, ב)

עיטורי קדוש

עבודה של צדיקים, אולי אמרנו "להודות".

אך סיים ואמר: אבל אם דיבור זה הספיק לך לעבודת ה' של משך שלש שנים, א"כ צריך לרשום מאמר זה, ותיכף רשם את הדברים בכתב יד קדשו.

נמצינו למדים מסיפור זה, שכדי לעבוד את ה' צריך להיות במדרגת זיכרון החומר כמו הצדיקים, וזאת היא העבודה הרצויה לפני המקום ב"ה. אבל ראשית העבודה הוא זיכרון החומר וכל עוד שלא זיכר האדם את חומר לגמרי, הרי יש בעבודתו סיגים ואין היא שלימה בתכלית.

רבינו בעולם האמת

על פי דברים אלו יהיה הסיפור הבא על רבינו הרש"ק כקילורין לעיניים, וכך היה מעשה: אחרי הסתלקותו של רבינו רבי שלמה קארלינער זצ"ל, הפיל תלמידו רבי אשר סטאלינער זצ"ל ראשו לאחוריו (כמביט לרקיע), ואח"כ אמר: מיר האבין גיוואלט זעהן וואס ס'טוהט זאך מיט'ן רבי'ן [-הפצנו לראות מה נעשה עם הרבי], האבין מיר גיזעהן אז ער איז מרעיש עולמות [-ראינו שהוא מרעיש עולמות]. כי אחרי פטירתו יצאו כנגדו לקבל פניו כתות מלאכי השרת, והכריזו לפניו "פנו מקום לצדיק יבוא בשלום על משכבו", כמו שכתוב בגמרא (כתובות קה, ב), וצעק רבינו: "דא איז דער עולם האמת! דא איז דער עולם האמת! אויף מיר זאגט מען צדיק!?! [-הזהו עולם האמת! הזהו עולם האמת, עלי אומרים צדיק!?!]. והמשיך ואמר: "די גאנצע יאהרין האבין מיר גיקלערט ווי אזוי קען זיין אויף גוף צו עבודת הבורא, האבין מיר ניט גיפונען [-כל ימי הייתי מצטער על זה שיגיעו לי יסורים גדולים שאוכל על דם לזכך את גופי לעבודת הבורא, ולא עלתה ביד]."

"וחשבתי שהנה כתוב בספרים שבגיהנם מצויים היסורים הגדולים ביותר ושהם אוכל לזכך חומרי, און צום סוף זאגט מען אויף מיר צדיק, דא איז די אמת'ע וועלט"?! [-והנה לבסוף אומרים עלי צדיק, הזאת הוא עולם האמת!?!]

והמשיך הרה"ק ר' אשר וסיפר: "האט אים קיינער ניט גיקענט איין שטילן, ביז וואנט כביכול האט אים גיזאגט: "שלמה'לע מיין קינד, דו האסט אזוי פארדינט" [-ולא היה מי שיוכל להשתיקו, עד שכביכול בעצמו אמר לו: "שלמה בני, זהו מה שראוי לך]."

ביאור דברי רבינו

אם הינך רוצה לשרת את ה', תעבוד על עצמך, לעשות דק את עביות גסות החומריות. "דק" בלשון אשכנז הוא "דין", וכן "לשרת" באידיש הוא "דינען", ה' יתברך נקרא דק על דק והוא שורה על מי שהוא דק מגסות החומר.

במאמר זה גנוח יסוד עצום בעבודת ה', והוא, שהאדם מגושים מאוד בגסות החומר, וא"כ איזה שייכות יש לו עם עבודת ה' ואיך יכול הוא לעמוד לפני ה' שאינו גוף כלל ולשרתו. אלא שעבודת האדם הוא לזכך את עצמו ואת גופו מעביות החומר ולמעט בתאוות העולם הזה עד שיצמח הצורה - שהוא הגוף - ליצורה, ורק לאחר שזיכך את החומר שורה עליו אור ה' ואז יוכל לבוא לשרתו.

בענין זה מסופר: פעם אחת בא אברך אחד לפני סבא קדישא מהר"מ מלעכאוויטש (שהיה תלמיד רבינו), ובקש מאתו שהוא רוצה דינען גאט ב"ה [-לשרת את ה'], ויען לו הרב הקדוש: גאט בעדארפין נישט דינען [-את ה' אין צריך לעשות דק], הוא דק מן הדק, דין זין אליין, דוא בינסט זייער פאר גרעבט [-עבוד את עצמך ועשה את עצמך דק, שהרי אתה מאוד מגושם] (שמע שלמה בשם אור ישראל).

לשרת את ה' - עבודת הצדיקים

בספר הק' בית אהרן מודפס מאמר שהועתק מכתב ידו הק' של הבית אהרן, ושלא כרוב דברי הספר שנכתבו על ידי תלמידיו. וכך לשונו: וועלכיר בריה קען זיך אויף הייבן דינין גאט, נאר וויא גיט איז צו דינין גאט וויא מע וויל, אין ווען מע וויל, אין מיט וואש מע וויל [-איזה בריה יכולה לקום ולשרת את ה', רק מה טוב הוא שאפשר לשרת את ה' איך שרוצים ומתי שרוצים ובמה שרוצים].

על העתקת דבר זה בכתיבת ידו הק' מסופר בפי החסידים המעשה הבא:

פעם בא חסיד לקארלין אחרי כמה שנים שלא היה שם, ושאל אותו רבינו ה'בית אהרן' מה הטעם שלא בא כל זה הזמן, וענה החסיד ששמע מרבינו מאמר אחד שהספיק לו על שלש שנים, ושאל ממנו איזה דיבור שמע, והתחיל לומר את המאמר הנ"ל.

אמר אליו הרה"ק הבית אהרן: "דינען" האבין מיר גיזאגט? דינען דינט א צדיק, אפשר האבין מיר גיזאגט "לויבין" [-וכי "לשרת" אמרנו? לשרת הוא

בין קארלין ללובלין

הרגל יומא דהילולא קדישא של החוזה הקדוש מלובלין ט' מנחם אב תקע"ה

המופלאים ראייה למאמר נכבד בפני עצמו ואכמ"ל). בספר הנקרא 'דרך ישרה', שכולו בכתב יד של רבי משה לייב, לוקטו ונקבצו הרבה הנהגות טובות וישרות וסדר יום למבקשי ה'. בסופו הוא מביא הנהגות להרה"ק רבי ייבי מאוסטראה זי"ע וכן "הנהגות מהק' איש אלקי' וכו' מלובלין", כאשר מתחת לכתורת זו מובאות למרבה הפלא מילה במילה... אותן הנהגות טובות המיוחסות בספר 'שמע שלמה' להרה"ק מהר"ש מקארלין זי"ע.

כסיוע לאמיתות גירסה זו יש לציין, שרבי משה לייב דגן שנפטר בשנת תר"ל, היה בצעירותו מבאי ביתו של החוזה הקדוש זי"ע, באשר אביו רבי ישראל היה מבני היכלא קדישא, וזקנו אבי אביו רבי פרץ זצ"ל היה בעל התוקע הנודע בחצר קדשו של החוזה זי"ע. כמו כן, אחיו רבי שמואל, שהיה מבוגר ממנו אך בשנים ספורות (קשר הדוק בין רבי משה לייב לאחיו רבי שמואל זי"ע רבה של צפת, הערכה והערצה עמוקה שררו ביניהם ורבים הם ביטויי השבח שהפליגו האחד על זולתו) העיד, כי הזכיר עצמו לפני החוזה הקדוש כשמונים פעמים, ובכולן זכה שהחוזה יניח ידיו הקדושות על ראשו.

עם קירבה גדולה שכזאת אל מקום הקדוש בלובלין, לא מסתבר לומר שרבי משה לייב ייחס את הנהגות לרבו מלובלין בטעות, ללא שהדבר היה מקובל אצלו ממקורות מוסמכים.

יתר על כן, קשר הדוק היה לר' משה לייב לבית קארלין. בטבריה התפלל במחיצתם של אריות חבורת הקדוש דעת חסידי קארלין, ובניו החשובים נמנו על חסידי קארלין בארה"ק. אחד מהם היה בנו החסיד המופלג רבי ישראל בער זצ"ל, שהיה מהחסידים הנלהבים ואף היה מרבה לרשום ולהעתיק ע"ג הכתב מתורת רבותיו הקדושים לבית קארלין. ואם כן, לו כתב הנהגות הטובות שבידי אביו היה מיוחס אל הרה"ק מקארלין, אזי ודאי שהיה שש שמח כמוצא שלל רב ומפרסם הדברים בשמו. לפי האמור כאן ניתן אם-כן לשער, כי אצל אחד מהמעתיקים נתחלפה מילת 'לובלין' ב'קארלין', וכך נוצר השיבוש והשתרש לדורות.

לאור מהלך זה, שהמדובר הוא בהנהגותיו של הרבי הקדוש מלובלין זי"ע, מובנת גם הסיבה להימצאותן של הנהגות במחזוריהם של צדיקי בית פולין דייקא, והיינו הרה"ק בעל היחידושי הרי"ם זי"ע וכן אצל אחד מהמוללים של ספר 'ליקוטי רמ"ל' שיו"ל בכמה מהדורות ורוב מהדורות אלו שייכות גם הן לפולישער חידר' (מה) גם שחצר קדשו של הרה"ק מסאסוב היתה בגליציה שבפולין, משם הפיץ את אור החסידות ברחבי פולין).

סימוכין לכאן ולכאן

אולם יש לסייג את הדברים, ובוודאי אין לקבוע בכך מסמרות ולהכניס ראשו בין ההרים בקביעה נחרצת, שכן ציטטנו לעיל את מחבר ספר 'שמע שלמה', שכתב שנמצא נוסח דומה של הנהגות באוצר הספרים של החידושי הרי"ם, וקיבל על כך את אישורו של האימרי אמת' זי"ע, ולמעשה נמצאו לכך סימוכין גם במכתבו של האימרי אמת' להרב החסיד רבי בן ציון מאוסטרהוב זצ"ל (נדפס בספר ראש גולת אריאל, עמ' פ"א) מיום ב' לך תרמ"ג (לפי חשבון השנים היה זה בצעירותו בהיותו כבן שיבסר), ובין היתר כותב לו: "ועתה באתי לבקש ממך, היות אמרת לי בהיותך פה אשר יש תח"י העתק מהנהגות רש"ק זצ"ל, והוא חביב מאד בעיני ע"י ספרו שיש עמדי, לכך אבקש שתמחול לצוות על בחור א' מעירך שיעתיק אותו... ואי"ה בבואך לפה תובילנו ויהי לי למזכרת...". הרי עוד ראוי שהכוונה היא להנהגות מרן הרש"ק זי"ע, שאכן נמצאו בגניזו. אולם, כאמור לעיל, יתכן שכל עצם הכת"י יוחס בטעות להרש"ק.

לסיכום הדברים: למרות הסבירות הגדולה שאכן מקור הנהגות הוא מחצר הקדוש בלובלין, אין לקבוע הדבר במסמרות וישנן גם סברות אחרות לכאן ולכאן, ואפשר עוד לדקדק בדיוקים וחצאי דיוקים שונים, אך בשל קוצר היריעה לא נאריך בזה. הבאנו את הצדדים השונים כהצעת דברים בפני הקוראים הנכבדים. ואדרבה, אם יש ביד אי מי להעיר ולהאיר עינינו בפרטים נוספים בפתרון התעלומה, הרי הוא מזמן להעלותם מעל גבי במה חשובה זו.

תודה מיוחדת לידידנו החריף ובקי טובא אשר יד ושם לו בתולדות הצדיקים ובפרט בתולדות ותורת צדיקי בית קארלין, ה"ה הרה"ח רבי ברוך אשר קולא שליט"א, על אשר חלק עימנו מאוצרותיו.

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

ההילולא קדישא

בהקדם האפשרי, שאכן נסגר לשמחת כולנו. נא לפרסם את הסיפור בגליון, ובעז"ה נפרסם גם את הישועות הנוספות שנראה בעזרת השם יתברך ובזכות צדיקים.

יומן מיוחד לסיפור אירועי ההילולא קדישא

בימים האחרונים אנו עמלים להפקת יומן עשיר תוכן לצד אלבום תמונות מרהיב מאירועי ההילולא קדישא כ"ב תמוז בלודמיר.

מחמת קוצר היריעה בגליון העלון השבועי, הוחלט להביע בהרחבה את סדרי הימים המרוממים חנוכת הבניינים והאגפים החדשים אשר גם בימים אלו עדיין ממשיכים להתפתח ביתר שאת עד להשלמת כל המלאכה ברוב פאר והדר ובס"ד.

האלבום יחולק לידידנו הדגולים תומכי ונאמני בית רבינו ואף יופץ אי"ה במייל לכל דורש. בעז"ה נעדיך בגליון הבא.

חדשות טריות

פטור בלי סיפור אי אפשר, ועל כן נביא בשורות אחדות סיפור קצרצר שנשלח אלינו ממלי ראשון. הסיפור הינו 'טרטי' מהימים האחרונים ממש, ועל כן ראוי ומתאים לקבוע במדור היחידושות... וכך פרטי המעשה (מועתק מילה במילה ממכתב המספר):
בהילולא קדישא כ"ב תמוז השתא פניתי בחיפוש לר' פינחס שפר, עם הבטחה לתרומה עבור ההוצאות בלודמיר, ושליחות בקשה (קוויטל) אישי שילך להתפלל על הציון הקדוש בעבור כמה עניינים, ובהם גם בקשה גדולה עבור ישועה בפרנסה. היתה לי דירה לשכירות שכחצי שנה עמדה ריקה, למרות פרסומות והנחות וכו'. מיותר לציין את כל ההשלכות שהדבר גורם על חשבונות הבנק והמשכנתא. את הבקשה שלחתי בערבו של יום ההילולא, ובתוך חצי שעה (!) כבר קיבלתי טלפון ממתעניין, לא חלפה אולי שעה, והלה כבר היה שוב על הקו ומבקש לטגור חוזה